

Itä-Suomen hallinto-oikeus
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Viite: diaarinumerot 146/2023 sekä 2391/2023

Vastaselitys koskien Etelä-Savon hyvinvointialueen valitusta Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksistä 14.12.2022 § 38 ja § 39

Taustaa

Hallinto-oikeudessa on vireillä Etelä-Savon hyvinvointialueen valitus Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksistä 14.12.2022 § 38 ja § 39.

Vaalijalan kuntayhtymä on sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain 20 § 1 momentin nojalla lakannut 1.1.2023 lukien ja siirtynyt osaksi Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueita.

Valituksessaan Etelä-Savon hyvinvointialue on esittänyt vaatimuksenaan, että:

1. Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätös § 38 on kumottava päätöksen kohdan 2 osalta: "kirjanpidollisten ylijäämien maksatuksen jäsenkunnille hoitavat yhteisvastuullisesti Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueet" lisäksi Vaalijalan kuntayhtymä tulee velvoittaa varaamaan tarvittavat varat ylijäämän palautukseen.
2. Vaalijan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätös § 39 on kumottava siltä osin, kun siinä veloitetaan Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet toteuttamaan ylijäämän jaon täytäntöönpanon jäsenkunnille.

Hartolan kunnan lausunto

Päätöksen venyminen joulukuulle 2022 johtui hyvin erilaisista laintulkinnosta sote-uudistuksen toimeenpanoa koskevasta lainsäädännöstä. Hartolan kunta katsoo, että lainsäädäntö on ollut monelta osin puutteellinen. Kuntayhtymien alijäämän kattamisvelvollisuudesta on annettu tarkemmat ohjeet kuin ylijäämän käsittelystä, mutta kuntien näkökulmasta ei alijäämien ja ylijäämien käsittely voi olla toteutettu merkittävästi toisistaan erilaisin perustein, jotta kuntien yhdenvertainen kohtelu voidaan turvata.

Alijäämän kattaminen oli toimeenpanolaissa velvoittavaa lainsäädäntöä, kun taas ylijäämän palauttaminen on ollut vapaaehtoista. Tässä tapauksessa toimivaltainen yhtymäkokous on tehnyt lainvoimaisen päätöksen ylijäämän osittaisesta palauttamisesta. Alijäämän kattamisen toimeenpano ja ylijäämän palauttamisen toimeenpano on siirron yhteydessä jäänyt hyvinvointialueiden tehtäväksi. Tehtävän toimeenpano on suoritettava riippumatta siitä, millainen vaikutus sillä on toimeenpanosta vastaavalle taholle.

Olellaista asiassa on Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen rooli toimivaltaisena päätöksentekijänä.

Kuntayhtymä Vaalijalan kertynyt kumulatiivinen ylijäämä on kiinni pitkälti kuntayhtymän kiinteistöomaisuudessa. Mikäli kumulatiivista ylijäämää ei olisi käytetty kiinteistöihin, olisi kuntayhtymä ottanut lisää lainaa investointeja varten. Täten lopputulos on pitkälti sama, vaikka hyvinvointialue joutuisi ottamaan lainaa palauttaakseen Vaalijalan kuntayhtymän osakkaille heille kuuluvat kertyneet ylijäämät.

Hartolan kunta toivoo, että hallinto-oikeus ottaa selkeästi kantaa ongelmalliseen tilanteeseen laintulkinnassa: mitkä ovat kuntien oikeudet ja vastuut suhteessa kuntayhtymän järjestämismääräyksiin aikaisiin päätöksiin ja velvoitteisiin, ja mikä taas on hyvinvointialueen rooli päätösten toimeenpanijana.

Hartolan kunta haluaa nostaa esiin, että Vaalijan yhtymäkokouksen päätöksen 14.12.2022 § 38 liitteessä numero 5 on virhe. Kyseisen liitteen ensimmäisessä sarakkeessa Hartolan ja Hirvensalmen kunnat ovat vaihtaneet paikkaa. Hartolalle kuuluisi siis palautuksessa osuus, mikä liitteessä on määritelty Hirvensalmen kunnalle. Virhe koskee myös taulukossa olevaa maakuntien välistä prosenttiosuusjakoa.

Hartolassa 11.12.2023

Kunnanhallitus

Jakelu

Itä-Suomen hallinto-oikeus, ita-suomi.hao@oikeus.fi